

Poznaj swoje prawa

Biuletyn

z zakresu wiedzy o alimentach

Kogo obciąża obowiązek alimentacyjny?

Obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Krewnymi w linii prostej są osoby, z których jedna pochodzi od drugiej (art. 61⁷ § 1 KRO). Obowiązek alimentacyjny obciąża także rodzeństwo, w tym przyrodnie. Obowiązek alimentacyjny nie obciąża innych krewnych w linii bocznej (zob. m.in. wyr. WSA w Rzeszowie z 18.7.2017 r., II SA/Rz 274/17, Legalis).

Jaka jest kolejność obowiązku alimentacyjnego?

Obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych przed wstępnymi, a wstępnych przed rodzeństwem; jeżeli jest kilku zstępnych lub wstępnych - obciąża bliższych stopniem przed dalszymi.

Krewnych w tym samym stopniu obciąża obowiązek alimentacyjny w częściach odpowiadających ich możliwościom zarobkowym i majątkowym.

Obowiązek jednego małżonka do dostarczania środków utrzymania drugiemu małżonkowi po rozwiązaniu lub unieważnieniu małżeństwa albo po orzeczeniu separacji wyprzedza obowiązek alimentacyjny krewnych tego małżonka.

Jeżeli skutki przysposobienia polegają wyłącznie na powstaniu stosunku między przysposabiającym a przysposobionym, obowiązek alimentacyjny względem przysposobionego obciąża przysposabiającego przed wstępnymi i rodzeństwem przysposobionego, a obowiązek alimentacyjny względem wstępnych i rodzeństwa obciąża przysposobionego dopiero w ostatniej kolejności.

Jeżeli jeden z małżonków przysposobił dziecko drugiego małżonka, przysposobienie nie ma wpływu na obowiązek alimentacyjny między przysposobionym a tym drugim małżonkiem i jego krewnymi.

BIULETYN Z ZAKRESU WIEDZY PRAWNICZEJ O TEMETYCE PRZEWAŻAJACEJ PODCZAS
UDZIELENIA PORAD PRAWNYCH

przygotowany w ramach zadania publicznego w zakresie prowadzenia w 2023 roku punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji na terenie powiatu Łosickiego.

Kiedy powstaje obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności?

Obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami.

Kiedy rodzice są zobowiązani do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka?

Rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania.

Na którym z rodziców spoczywa obowiązek alimentacyjny względem dzieci?

Obowiązek alimentacyjny względem dzieci spoczywa na obojgu rodzicach, z których każdy według swych sił oraz swych możliwości zarobkowych i majątkowych obowiązany jest do zaspokojenia potrzeb rodziny, w tym oczywiście dzieci.

Czy rodzice mogą się uchylić od obowiązku alimentacyjnego względem małoletniego dziecka?

Od wykonania obowiązku alimentacyjnego względem małoletniego dziecka rodzice nie mogą uchylić się ani przez wzgląd na zasady współżycia społecznego, ani z powołaniem się na to, że świadczenia alimentacyjnego połączone są z nadmiernym uszczerbkiem dla rodziców lub dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

Do kiedy trwa obowiązek rodziców do dostarczania środków utrzymania i wychowania?

Obowiązek rodziców dostarczania środków utrzymania i wychowania trwa dopóty, dopóki dziecko nie zdobędzie, stosownie do swoich uzdolnień i predyspozycji, kwalifikacji zawodowych, czyli do chwili usamodzielnienia się, i to niezależnie od osiągniętego wieku. Obowiązek przewidziany w art. 133 § 1 k.r.o. wygasa zatem z chwilą osiągnięcia przez dziecko odpowiedniego stopnia fizycznego i umysłowego rozwoju, potrzebnego do usamodzielnienia się i do uzyskania środków utrzymania z własnej pracy i z własnych zarobków.

Czy osiągnięcie przez dziecko pełnoletniości wyłącza obowiązek alimentacyjny?

Nie. Osiągnięcie pełnoletniości przez uprawnionego samo przez się nie wyłącza obowiązku alimentacyjnego (uchwała Sądu Najwyższego z 16.12.1987 r., III CZP 91/86, OSNCP 1988, Nr 4, poz. 42, teza V).

BIULETYN Z ZAKRESU WIEDZY PRAWNICZEJ O TEMETYCE PRZEWAŻAJACEJ PODCZAS
UDZIELENIA PORAD PRAWNYCH

przygotowany w ramach zadania publicznego w zakresie prowadzenia w 2023 roku punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji na terenie powiatu Łosickiego.

W uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z 31.1.1986 r., (II CZP 76/85, OSNC 1987, Nr 1, poz. 4) podkreślono, że „jakkolwiek pełnoletność z istoty rzeczy zmienia ogólną sytuację prawną dziecka (art. 10 i 11 k.r.o.)”, to nie determinuje ustania obowiązku alimentacyjnego obciążającego rodziców.

Kiedy rodzice mogą uchylić się od obowiązku alimentacyjnego względem pełnoletniego dziecka?

Rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

Czy poza sytuacją obowiązku rodzica do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka ktoś jeszcze jest uprawniony do świadczeń alimentacyjnych?

Tak. Poza sytuacją obowiązku rodzica do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest ten, kto znajduje się w niedostatku.

Na tej przesłance oparte zostało wykonywanie następujących obowiązków alimentacyjnych:

- a) między krewnymi w linii prostej (z wyjątkiem obowiązku rodziców względem niesamodzielných dzieci);
- b) między rodzeństwem (z tym że w tej sytuacji uchylenie się od świadczeń alimentacyjnych może nastąpić na szczególnych zasadach – [art. 134 KRO](#));
- c) małżonka rozwiedzionego, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, względem byłego małżonka – [art. 60 § 1 KRO](#) (regulacja ta znajduje zastosowanie również po unieważnieniu małżeństwa – [art. 21 KRO](#) oraz orzeczeniu separacji – [art. 61⁴ § 4 KRO](#)).

Kiedy występuje niedostatek?

Niedostatek występuje wtedy, gdy uprawniony nie może w pełni własnymi siłami, z własnych środków, zaspokoić swych usprawiedliwionych potrzeb.

Oceniając, czy uprawniony znajduje się w niedostatku, należy wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności, które kształtują jego życiowe i majątkowe położenie.

Kiedy można uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem rodzeństwa?

W stosunku do rodzeństwa zobowiązany może uchylić się od świadczeń alimentacyjnych, jeżeli są one połączone z nadmiernym uszczerbkiem dla niego lub dla jego najbliższej rodziny.

BIULETYN Z ZAKRESU WIEDZY PRAWNICZEJ O TEMETYCE PRZEWAŻAJACEJ PODCZAS
UDZIELENIA PORAD PRAWNYCH

przygotowany w ramach zadania publicznego w zakresie prowadzenia w 2023 roku punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji na terenie powiatu Łosickiego.

Od czego zależy zakres świadczeń alimentacyjnych?

Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Co nie wpływa na zakres świadczeń alimentacyjnych?

Na zakres świadczeń alimentacyjnych nie wpływają:

- a) świadczenia z pomocy społecznej lub funduszu alimentacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2020 r. [poz. 808 i 875](#)), podlegające zwrotowi przez zobowiązanego do alimentacji;
- b) świadczenia, wydatki i inne środki finansowe związane z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- c) świadczenie wychowawcze, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2019 r. [poz. 2407](#));
- d) świadczenia rodzinne, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. [poz. 111](#));
- e) rodzicielskie świadczenie uzupełniające, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz.U. [poz. 303](#)).

Czy roszczenia o świadczenia alimentacyjne ulegają przedawnieniu?

Tak. Roszczenia o świadczenia alimentacyjne przedawniają się z upływem lat trzech.

Czy można żądać zmiany wysokości świadczenia alimentacyjnego?

Tak. W razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.

Kiedy zobowiązany może uchylić się od obowiązku alimentacyjnego?

Zobowiązany może uchylić się od wykonania obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego, jeżeli żądanie alimentów jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Nie dotyczy to obowiązku rodziców względem ich małoletniego dziecka.

Jaki sąd jest właściwy w sprawie o alimenty?

Powództwo o roszczenie alimentacyjne wytoczyć można przed sądem rejonowym właściwym według miejsca zamieszkania osoby uprawnionej.

Jak wyliczyć wartość przedmiotu sporu w sprawie o alimenty?

BIULETYN Z ZAKRESU WIEDZY PRAWNICZEJ O TEMETYCE PRZEWAŻAJACEJ PODCZAS
UDZIELENIA PORAD PRAWNYCH

przygotowany w ramach zadania publicznego w zakresie prowadzenia w 2023 roku punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji na terenie powiatu Łosickiego.

Wartość przedmiotu sporu w sprawie o alimenty stanowi suma świadczeń za jeden rok.

Czy pozew o alimenty wniesiony przez osobę uprawnioną do alimentów podlega opłacie?

Nie. Jeżeli pozew o zasądzenie alimentów składa osoba uprawniona do alimentów, jest ona zwolniona od uiszczania opłaty od pozwu.

Czy roszczenia o świadczenia alimentacyjne ulegają przedawnieniu?

Roszczenia o świadczenia alimentacyjne przedawniają się z upływem lat trzech. Niezaspokojone potrzeby uprawnionego z czasu przed wniesieniem powództwa o alimenty sąd uwzględnia zasądzając odpowiednią sumę pieniężną. W uzasadnionych wypadkach sąd może rozłożyć zasądzone świadczenie na raty.

Czy i kiedy można żądać zmiany orzeczenia bądź umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego?

W razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.

Czy obowiązek alimentacyjny przechodzi na spadkobierców zobowiązanego?

Nie.

Kiedy można uchylić się od obowiązku alimentacyjnego?

Zobowiązany może uchylić się od wykonania obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego, jeżeli żądanie alimentów jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Nie dotyczy to obowiązku rodziców względem ich małoletniego dziecka.

BIULETYN Z ZAKRESU WIEDZY PRAWNICZEJ O TEMETYCE PRZEWAŻAJACEJ PODCZAS
UDZIELENIA PORAD PRAWNYCH

przygotowany w ramach zadania publicznego w zakresie prowadzenia w 2023 roku punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji na terenie powiatu Łosickiego.

Wzór pozwu

Łosice, dn. r.

a)

b) Sąd Rejonowy

W

Wydział Rodzinny i Nieletnich

.....

.....

Powód:(imię i nazwisko dziecka)

.....(adres zamieszkania)

PESEL:

**reprezentowany przez przedstawiciela
ustawowego**

..... (adres zamieszkania)

PESEL:

Pozwany:(imię i nazwisko zobowiązanego)

.....(adres)

Wartość przedmiotu sporu: zł

(słownie:))

i. Pozew o alimenty

wraz z wnioskiem o zabezpieczenie

**W imieniu małoletniego działając jako jego przedstawiciel ustawowy,
wnoszę o:**

- 1) zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletniego powoda
ur. r. alimentów w kwocie po zł (słownie:
złoty) miesięcznie od dnia wytoczenia powództwa, płatne do rąk
przedstawiciela ustawowego małoletniego powoda matki/ojca

BIULETYN Z ZAKRESU WIEDZY PRAWNICZEJ O TEMETYCE PRZEWAŻAJACEJ PODCZAS
UDZIELENIA PORAD PRAWNYCH

przygotowany w ramach zadania publicznego w zakresie prowadzenia w 2023 roku punktu
nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji na
terenie powiatu Łosickiego.

do dnia 10-tego każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat;

- 2) rozpoznanie sprawy również pod nieobecność powoda,
- 3) wydanie wyroku zaocznego, opatrzonego rygorem natychmiastowej wykonalności w przypadku zaistnienia przesłanek przewidzianych w art. 339 k.p.c.

Wnoszę również o:

- 4) dopuszczenie dowodu z dokumentów załączonych do pozwu, to jest: na okoliczność,
- 5) dopuszczenie dowodu z zeznań świadków:na okoliczność,
- 6) dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron na okoliczność

Ponadto wnoszę o:

- 7) zabezpieczenia roszczenia o alimenty przez zobowiązanie pozwanego do uiszczania na rzecz małoletniego powoda alimentów w kwocie po (słownie:) złotych miesięcznie płatnych do rąk przedstawiciela ustawowego małoletniego powoda matki/ojca do 10-ego dnia każdego miesiąca od dnia wytoczenia powództwa do ukończenia sporu.

Jednocześnie informuję, że strony pomimo prowadzonych rozmów nie są w stanie dojść do porozumienia w zakresie wysokości alimentów. Dlatego zaszła potrzeba rozstrzygnięcia tej kwestii przez sąd.

ii. Uzasadnienie

.....
.....
.....
.....

(W uzasadnieniu należy przytoczyć okoliczności, co do usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego do alimentów oraz co do możliwości majątkowych i zarobkowych zobowiązanego do alimentów).

Załączniki:

–

BIULETYN Z ZAKRESU WIEDZY PRAWNICZEJ O TEMETYCE PRZEWAŻAJACEJ PODCZAS UDZIELENIA PORAD PRAWNYCH

przygotowany w ramach zadania publicznego w zakresie prowadzenia w 2023 roku punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji na terenie powiatu Łosickiego.